

Effect nieuwe beleidsregel

Vooruit met de

Sinds juli 2019 is de nieuwe beleidsregel voor arbocatalogi van kracht. Welk effect zal deze beleidsregel hebben op de ontwikkeling van arbocatalogi? We vroegen het aan de Inspectie SZW en diverse branchevertegenwoordigers. Hun verwachting is eensgezind: betere arbocatalogi. Gunstig voor arboprofessionals!

tekst Aukje van den Bent, Huub Pennock, Theo-Jan Heesen en Mark Fleuren

De eerste arbocatalogi werden in 2008 bij de Inspectie SZW ter toetsing aangeboden. Het toenmalige kabinet wou minder centrale regels formuleren. Daarom vroeg het de branches om hun verantwoordelijkheid te nemen en als werkgevers- en werknemerspartijen samen invulling te geven aan de doelvoorschriften van de Arbowet. Na een voorzichtige start in 2008 werden in 2009 meer dan 100 (deel)catalogi ter toetsing aangeboden. Er zijn inmiddels meer dan 150 branche-catalogi

die soms wel negen onderwerpen (zoals fysieke belasting, PSA en gevaarlijke stoffen) beschrijven.

Al vanaf de start zijn er kwaliteitsverschillen tussen de diverse arbocatalogi. Verschillen die in de loop der jaren steeds groter zijn geworden. Zo is aan sommige catalogi sinds de totstandkoming niets meer veranderd. Andere branches voegden steeds meer onderwerpen aan hun catalogus toe en actualiseerden regelmatig de oplossingen binnen de onderwerpen.

Volwaardige toets

Ook de toets van de Inspectie SZW heeft zich in de loop der jaren ontwikkeld. Carin Benders, coördinator arbocatalogi bij de Inspectie SZW: "Vanaf de start van de arbocatalogi is het al de bedoeling dat organisaties die hun branche-arbocatalogus benutten, er vanuit kunnen gaan dat zij zich daarmee aan de Arbowet houden. Ook de rechter heeft dit beaamd: een organisatie die zich aan de arbocatalogus had gehouden, werd in het gelijk gesteld.

arbocatalogus

Terwijl deze catalogus kwetsbare groepen medewerkers naar onze mening onvoldoende beschermd. Onze toets heeft zich daarom steeds verder ontwikkeld.”

“Ook de ontwikkeling van wettelijke normen heeft invloed op deze toets”, vertelt Boudewijn Nouwens, senior inspecteur van het inspectiebrede kenniscentrum. “Zo zijn de grenswaarden van gevaarlijke stoffen in de laatste tien jaar aangescherpt. Ook geldt bij werkdruk inmiddels de verplichting om bij hoge werkdruk een verdiepend onderzoek te doen. Om meer duidelijkheid te verkrijgen voor werkgevers én onze inspecteurs keuren wij arbocatalogi met alleen een opsomming van vrijblijvende tips niet meer goed. Een arbocatalogus moet uitleggen welke oplossingen minimaal zijn en/of hoe een werkgever uit de verzameling van oplossingen de juiste kan kiezen om tot een voldoende beschermingsniveau te komen.”

De Inspectie SZW verstuurde in juli 2019 een informatieve aankondigingsbrief aan de branches met uitleg over de nieuwe beleidsregel. Met als belangrijkste wijziging dat er nu een houdbaar-

Actualiseren

Eén van de arbocatalogi die steeds verder is ontwikkeld, is die van de agrarische en groene sectoren. Math Creemers, directeur van Stigas, vertelt dat er voor de dertien deelsectoren elk een catalogus is met zo'n acht onderwerpen. “Actualiseren is een continu proces”, geeft hij aan, “want onze catalogi zijn levende documenten. We hebben de onderwerpen in een planningskalender staan en zo komen ze volgtijdelijk aan de beurt voor actualisering. Daarnaast krijgen we via onze sectorspecialisten, voor wie het adviseren van bedrijven hun dagelijkse werk is, ook regelmatig tips voor aanvullingen. Dat er een veiliger methode mogelijk is voor werken met een motorkettingzaag, bijvoorbeeld.” De houdbaarheidstermijn vindt hij een goede en logische ontwikkeling. “De ontwikkelingen op arbo-gebied gaan reuze snel. De impuls om hiermee actueler te zijn en te blijven zal goed zijn voor de kwaliteit van de catalogi.” Inhoudelijk ziet hij wel een uitdaging. “Er is zeker een spanningsveld tussen concreet en helder formuleren uit het oogpunt van regelgeving versus praktisch en motiverend schrijven voor bedrijven. Die uitdaging gaan wij graag aan. Want we zien dat de catalogus werkt om onze bedrijven te ondersteunen.”

heidstermijn van zes jaar is, zullen de catalogi de komende jaren óf een nieuwe toetsingsronde ingaan, óf uit het overzicht van goedgetoetste arbocatalogi worden verwijderd. Betekent dit dat er minder catalogi overblijven de komende jaren? “Dat zou kunnen, maar ik hoop het niet”, geeft Carin Benders aan. “Het hoeft volgens mij ook niet, er zijn veel

mogelijkheden voor een branche om een goede catalogus te ontwikkelen. Branches kunnen bijvoorbeeld inspiratie opdoen bij andere catalogi of afspraken met elkaar maken over samen ontwikkelen. Of bepaalde onderwerpen van elkaar overnemen. Voor vragen en overleg kunnen branches ook altijd bij ons terecht.”

Illustraties uit de arbocatalogus van ggz op www.gezondeneiligwerken.nl

Veel moois

Wie recent ontwikkelde catalogi opzoekt, ziet dat er inderdaad veel moois mogelijk is. Kijk maar naar de groene/agrarische arbocatalogus (www.agroarbo.nl), die van de schoonmaakbranche (www.arboschoonmaak.nl) en de arbocatalogus van de ggz (www.gezondeneiligwerken.nl).

Een telefonische belronde langs diverse branchevertegenwoordigers leert dat de nieuwe beleidsregel veel effect heeft gehad. Meerdere branches zijn zich aan het oriënteren op de mogelijkheden om hun arbocatalogus volgens de nieuwe beleidsregel te laten toetsen. Zo geeft Bart Pierik van de VSNU aan dat de deelcatalogi van de Nederlandse Universiteiten inmiddels 6 jaar oud zijn en dat dit een goed moment is om ze te actualiseren. Hun paritaire begeleidingscommissie werkt op dit

Als branches hun catalogi gaan actualiseren, worden die waarschijnlijk kwalitatief beter

moment al met expertisegroepen aan de herziening van de teksten. De schoonmaakbranche heeft zelfs al teksten volgens de nieuwe beleidsregel aangeleverd. Theo Bosma, beleidsmedewerker arbeidsomstandigheden namens de RAS, vertelt dat de schoonmaakbranche arbo altijd hoog in het vaandel heeft gehad en zelfs van oudsher een aparte arbo-cao heeft. “De arbocatalogus vinden wij ook belangrijk, daarmee bieden we mensen

een handvat om veilig te werken.” Al in juli leverden ze het onderwerp ongewenste omgangsvormen aan volgens het nieuwe format: “Ik ben er even goed voor gaan zitten en al met al was het echt niet zo ingewikkeld.” Geen van de bevroegde branches is van plan om hun catalogus te laten vervallen. Wellicht zal het dus inderdaad meevallen hoeveel catalogi er gaan verdwijnen.

Op naar meer kwaliteit

Als branches hun catalogi gaan actualiseren en daar de nieuwste inzichten in verwerken, zullen er waarschijnlijk wel kwalitatief betere catalogi komen. “Ja, dat verwachten wij ook”, zegt Boudewijn Nouwens. “En dat is belangrijk, want bij de organisaties waar wij inspecteren merken we veel voordelen van een arbocatalogus. De gesprekken gaan veel makkelijker met een gemeenschappelijk uitgangspunt. We hopen dan ook dat veel branches (weer) werk van hun catalogus gaan maken!” ◀◀

Aukje van den Bent, Huub Pennock, Theo-Jan Heesen en **Mark Fleuren** zijn organisatie-adviseur bij De Goede Praktijk en zijn betrokken bij de ontwikkeling en actualisering van diverse arbocatalogi, www.degoedepraktijk.nl.

Voordelen van arbocatalogus

Er zitten veel voordelen aan het gebruik van een actuele arbocatalogus:

- » Weten dat je het goed doet: door van de oplossingen van de arbocatalogus gebruik te maken, weet een organisatie dat zij haar medewerkers goed en goed genoeg beschermt.
- » Sneller en gemakkelijker werken: dankzij de voorbeelden en mogelijkheden in de arbocatalogus hoeft een organisatie het wiel niet zelf uit te vinden, maar vindt zij inspiratie en ondersteuning.
- » Houvast in de samenwerking met de ondernemingsraad: de gesprekken over het treffen van geschikte maatregelen die je na de RI&E in het plan van aanpak wilt invullen, verlopen daarmee soepel en doeltreffend.
- » Instrumenten en tools vinden die leidinggevenden én individuele medewerkers ondersteuning kunnen bieden.
- » Niet hoeven op te zien tegen een eventueel bezoek van de Inspectie SZW: dit verloopt soepel doordat de organisatie kan laten zien hoe en waarom ze van welke oplossingen gebruik heeft gemaakt.